



Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/29629-5
Saksbehandler Frank Allan Juhl

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	24.03.2021
Fylkesutvalget	07.04.2021

Høring av Riksantikvarens forslag til revisjon av NB!- registerets kulturmiljøer i Agder fylkeskommune

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Fylkesutvalget slutter seg til Riksantikvarens forslag om revisjon av NB!-registeret og gir sin tilslutning til høringsuttalelsen slik den fremkommer i saken.

Vedlegg

Høring av Riksantikvarens forslag til revisjon av NB!-registerets kulturmiljøer i Agder fylkeskommune

K29 Arendal Tyholmen
K30 Arendal Pollen
K31 Grimstad Sentrum
K32 Lillesand Sentrum
K34 Tvedestrand Sentrum
K35 Risør Sentrum
K226 Farsund Sentrum - Høringsnotat
K226 Farsund Sentrum
K227 Flekkefjord Sentrum
K228 Kristiansand Kvadraturen
K229 Kristiansand Murbyen
K230 Kristiansand Posebyen
K231 Kristiansand Solbygg - Høringsnotat
K231 Kristiansand Solbygg
K232 Mandal Sentrum - Høringsnotat
K232 Mandal Sentrum
Tvedestrand
Risør
Lillesand
Kristiansand
Grimstad
Flekkefjord
Farsund
Arendal (2)

Høring av Riksantikvarens forslag til revisjon av NB!- registerets kulturmiljøer i Agder fylkeskommune

Sammendrag

Riksantikvaren har sendt forslag til revisjon av NB!-registerets kulturmiljøer i Agder fylkeskommune på høring. Frist for innspill er 30.4.2021.

NB!-registeret er en database over byer og tettsteder i Norge med kulturmiljøer som har nasjonal interesse. NB!-registeret angir områder hvor det må vises særlige hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling.

Saksopplysninger

Riksantikvaren har sendt forslag til revisjon av NB!-registerets kulturmiljøer i Agder fylkeskommune på høring. Frist for innspill er 30.4.2021.

Stortingsmelding nr. 16 «Nye mål i kulturmiljøpolitikken - engasjement, bærekraft og mangfold» (2019-2020) viser hvordan kulturmiljø kan bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging. For å følge opp på Faro-konvensjonen (2008), den europeiske landskapskonvensjonen (2004) og FNs bærekraftsmål, legger Regjeringen og Riksantikvaren vekt på at kulturmiljø er et felles gode med felles ansvar.

Riksantikvarens NB!-register inngår i dette arbeidet ved å utpeke kulturmiljøer av nasjonal interesse i byer og tettsteder. Registeret ble opprettet mellom 2006-2010 og skal bidra til at kulturmiljøer av nasjonal interesse blir ivaretatt, og brukes som en bærekraftig ressurs i lokal utvikling. Det skal her vises særlige hensyn i forbindelse med forvaltning og utvikling.

Kommunenes arealplanlegging og byggesaksbehandling er de viktigste verktøyene for ivaretagelse av nasjonale interesser i bærekraftig utvikling. NB!-registeret er ment å være et sentralt kunnskapsgrunnlag som tidlig og tydelig signaliserer hvilke kulturmiljøer som må tas særlige hensyn til i denne sammenheng. Fylkeskommunen veileder kommunene og har ansvar for å informere Riksantikvaren (RA) om saker i NB! – områdene. RA kan overta saker og selv reise innsigelse i slike områder.

Kulturmiljøene i NB! registeret er verdifulle fellesgoder og viktige ressurser som knyttes til kulturhistorisk kunnskap og mangfoldige opplevelser og bruksmuligheter. Revisjonen som nå er på høring, omfatter presisering av nasjonale interesser og beskrivelser og nye avgrensinger for kulturmiljøene, i tillegg til at enkelte kulturmiljøer foreslås tatt ut eller innført.

Hovedformålet med revisjonen er å gi konkrete råd og anbefalinger for forvaltning (vern og utvikling) av kulturmiljøene i NB!-registeret. Det er derfor tilføyd et nytt avsnitt i kulturmiljøtekstene med overskriften «Faglige råd for forvaltning». Rådene tar utgangspunkt i anbefalinger i Riksantikvarens Bystrategi 2017-2020.

De fordeler seg på fire ulike nivåer: landskap, kulturmiljø, objekt og element. For å ivareta kulturmiljøene innebærer det å ivareta sammenhengene mellom de ulike nivåene innenfor kulturmiljøet, så vel som landskapet de befinner seg i.

For Agder er det fra Riksantikvaren foreslått geografiske endringer for følgende NB! områder:

- Innskrenking av NB! områdene i Kristiansand og Farsund
- Utvidelse av områdene i Mandal og Farsund.

Forslag til nye tekster og notater som redegjør for foreslåtte endringer er lagt ved.

Fylkesrådmannen foreslår videre ytterligere en utvidelse i Risør, Tvedestrand, Arendal, Grimstad, Lillesand, Kristiansand, Farsund og Flekkefjord.

Vurderinger

Riksantikvaren ber om generelle tilbakemeldinger og innspill til de reviderte forslagene, samt om merknader til foreslåtte endringer i avgrensning av kulturmiljøene og merknader til foreslåtte «Faglige råd for forvaltning»

Fylkesrådmannen er positiv til den nye strukturen og metodiske tilnærming til hvordan områdene skal forvaltes. Det er fortatt en systematisk inndeling og tilført faglige råd i teksten til det enkelte område. Registeret har tidligere inneholdt kulturhistoriske beskrivelser knyttet til kartavgrensninger. Sammen med Riksantikvarens bystrategi og rundskriv om innsigelse har dette lagt til grunn for forvaltningen av områdene. Fylkesrådmannen mener det er et godt grep å innføre konkrete råd og anbefalinger for forvaltningen. De faglige rådene som er tatt med ivaretar stort sett de verdiene som er i områdene, men det bør også vurderes å ta med konkrete retningslinjer for å unngå landskapsinngrep og få til god landskapstilpasning innenfor NB! – områdenes randsoner. Randsonene er av stor betydning for opplevelsen av NB! -områdene.

For flere av NB! områdene på Agder er det innført en retningslinje om at trehus ikke skal rives. Områdene kjennetegnes riktignok av trehusmiljøer, men innenfor disse finnes det også verdifulle mur- og betongbygninger. Retningslinjene bør gjenspeile dette og det bør vurderes et eget punkt som omfatter mur og betong bygninger at disse ikke bør rives.

Avklaringen av sjøarealet som ligger i randsonen og/eller omfattes av NB! – områdene vurderes som uklar. En tydeligere og mere forståelig avgrensning av sjøarealer bør vurderes for alle havneområdene. Fylkesrådmannen anbefaler at det tilføres en retningslinje for flytebrygge i havnebassengene. Flytebrygger er i mange tilfeller uheldig plassert, slik at de forstyrrer opplevelsen av NB!- områdene.

Inndelingen i de forskjellige nivåene: Landskaps-, Kulturmiljø-, Objekt- og Elementnivå er bevisstgjørende og en strategisk måte å tenke på som vil være nyttig. Det blir enklere for saksbehandlerne å forvalte NB! – områdene med disse faglige rådene, i de enkelte planer og saker som behandles av kommunene og fylkeskommunen.

Det vurderes også som positivt at det i det nye tekstmaterialet er vist til karakteriske trekk, elementer, bygninger, som er av sentral betydning for oppfattelsen av stedets karakter. Dette vil være med til å styrke ivaretagelsen av disse områdene.

I tillegg til de utvidelsene Riksantikvaren har med i høringen foreslår fylkesrådmannen ytterligere utvidelser av NB! - områdene i Risør, Tvedestrand, Arendal, Grimstad, Lillesand, Kristiansand, Farsund og Flekkefjord. De foreslåtte utvidelsene vil sikre at bygningsmiljøer av nasjonal verdi gis en helhetlig forvaltning som ivaretar de kulturminneverdier som NB! – registeret er etablert for å ivareta. Begrunnelser for utvidelsen av den enkelte by med kart finnes vedlagt.

Regionplan Agder 2030

Forvaltningen av NB! områdene er viktig for å ta vare på deler av den nasjonale kulturarven på Agder og relaterer seg til kapitlene i regionplanen om attraktive og livskraftige byer og kultur.

Økonomiske konsekvenser

Høringsuttalelsen medfører ingen økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Konklusjon

Fylkesrådmannen er positiv til den nye strukturen og metodiske tilnærming til NB!-områdene listet opp under «Faglige råd for forvaltningen». Inndelingen i de forskjellige nivåene: Landskaps-, kulturmiljø-, objekt- og elementnivå er bevisstgjørende og en strategisk måte å tenke på. Dette vil være et nyttig hjelpemiddel både for kommunene og fylkeskommunen i den framtidige forvaltningen av områdene.

For å sikre at bygningsmiljøer av nasjonal verdi gis en helhetlig forvaltning som ivaretar de kulturminneverdier som NB! – registeret er etablert for å ivareta forslår Fylkesrådmannen å utvide områdene for Risør, Tvedestrand, Arendal, Grimstad, Lillesand, Kristiansand, Farsund og Flekkefjord.

Det anbefales at fylkesutvalget slutter seg til Riksantikvarens forslag om revisjon av NB!-registeret og gir sin tilslutning til fylkesrådmannens forslag til høringsuttalelse.

Kristiansand, 10.03.2021

Tine Sundtoft
fylkesrådmann

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør